

DX-tra nr 5

Augusti 2018

Informationsbulletin för Aros DX Club, Västerås som utkommer vid behov.
Utgivare: Lennart Weirell, sekreterare ADXC.

Femte bulletinen för året innehåller detta:
Summer Meet Radio, Veteranljuddagen, Den gamla radioapparaten öppnade dörren till världen och Pirate Hunt 2018.

KALENDERN

1 sept
8 sept

Veteranljuddagen i Hörby
Höststart för NDL (lyssnarnatt?)

Årets Summer Meet Radio

Som jag nämnde i förra DX-tra så var det Summer Meet Radio 2018 från Västerås Närradio, FMiV, under den stora bilträffen Västerås Summer Meet 2018. Så här annonserades det på FMiV:s hemsida på onsdagen 4:e juli:

Summer Meet Radio börjar torsdag kl. 08.00

och kör hela dygnet med bara rockabilly och äkta rock'n'roll fram till söndag morgon kl. 06.00! Ratta in 93,7 MHz eller lyssna i webbradion på www.fmiv.nu.

Du kan ringa till studion, 021 410 190, och önska Summer Meet-låtar och skicka hälsningar.

Torsdag är studion bemannad kl. 10:00 - 22:00

Fredag kl. 10:00 - 01:00 och

Lördag kl. 10:00 - 01:00.

Sponsor för Summer Meet Radio 2018 är Brinkens Garage: <http://www.brinkensgarage.se> som vi tackar för stödet!

--X--

Tidigare samma dag hade jag skickat ut följande på nordx-listan:

”Hej alla älskare av ”gammal go’ musik”, Rock’n’roll och Rockabilly!

Nu under helgen, 5 - 7 juli, anordnas bilträffen Västerås Summer Meet och med anledning av det så sänder Västerås Närradio, FMiV, Summer Meet Radio fr.o.m. i morgon torsdag kl. 08:00 t.o.m. söndag morgon kl. 06:00, totalt 70 timmar, varav 40 timmar direktsändning (10 timmar med unga sommarjobbare).

Man sänder på 93,7 MHz men man kan även lyssna på webben http://46.17.184.39:8000/airtime_128 eller gå in på hemsidan <http://www.fmiv.nu/>.

Vill man önska låtar kan man ringa in till studion på tel. 021-41 01 90, torsdag 15:00 - 22:00, fredag och lördag 15:00 - 01:00.”

--X--

I fredagens VLT (6:e juli) fanns följande insändare:

Härlig musik i närradion

I Kopparlunden produceras fantastiska musikprogram! Inte minst lördagskvällarnas Johans Rockkväll. Johan Ahl finns då i studion i hela fyra timmar och spelar låtar från 1950- och 1960-talen. Lyssnarna har då möjlighet att ringa in eller på annat sätt kontakta Johan för att få sin önskelåt spelad. Han medverkar även i Sommarradio 2018, där det förstas kommer att spelas mycket musik för nostalgiker, raggare med flera under Summet Meet på 93,7 MHz. I augusti kan vi se fram emot fortsatt nostalgi på lördagskvällarna. Då fortsätter Johans Rockkväll med oförglömliga låtar och artister och vi kan även lyssna på andra musikprogram, som finns i Vår Radios tablå. Fin jazzmusik spelas i Jazzbiten med Claes Tillander och i programmet Bertils Musik-mix kan vi lyssna på låtar som framförs av Lill-Babs, Ann-Louise Hanson och andra stora svenska stjärnor. **Gunnel S.**

--X--

Själv ringde jag in på lördagskvällen under Johan Ahls pass för att hälsa till Jesper Lange (stationschefen) och samtidigt önska ”Surfin’ USA” med The Beach Boys.

På lördagseftermiddagen hade Jesper hand om live-sändningen mellan 15:00 och 19:00 och jag passade på att ringa in och önska ”Have you ever seen the rain” med Creedence Clearwater Revival. Jesper lyckades att spela fel låt, så jag fick ringa in igen och påpeka misstaget, vilket han åtgärdade. Som ”plåster på såren” för misstaget fick jag även med en annan önskan, ”I love Corina” med Ray Peterson.

VeteranLjuddagen 2018

Hörby Radioförening, i samarbete med SRF och ESR, inbjuder till en dag på temat nostalgiska ljud lördagen den 1:a september 2018.

VeteranLjuddagen 2018 arrangeras den 1:a september kl. 10:00 - 15:00 i föreningens utställningslokal och i parken vid Kulturhuset i Östra Sallerup, Hörby. www.kulturhusetosallerup.se

Program:

- 10:00 Visning av Hörby Radioförenings utställning med bland annat material från den nu nerlagda Radiostationen i Hörby.
- 10:00 - 12:00 Anbudsauktionen på eget och inlämnat gods pågår.
- 10:30 ”Teknisk guidning” i utställningen av personal från Radiostationen.
- 11:00 ”Ladies Program” Guidad visning av 1600-talsparken. Se www.karlxistenar.se. Besök gärna Hantverksboden, se Kulturhusets hemsida.
- 11:00 Gemytlig samvaro med möjlighet att köpa fika i Kulturhuset. Korvgrillning i parken. Visning av utställda ”klenoder” i utställningshallen.
- 12:30 Auktion på dubletter från föreningens samlingar samt på objekt inlämnade av besökarna.
- 13:00 ”En fransk radiopionjär” föredrag av Anders Widell.

Bytesstund hela dagen. Ni som har ljudprylar, t.ex. radio, grammofon, bandspelare, telefoni, telegrafi, amatörradio och närbesläktat som ni vill bli av med är välkomna att byta och sälja. Vi ordnar detta direkt från bilens baklucka. Har du mycket grejer går det givetvis bra att ställa upp ett medhavt bord. Även i år är det möjligt att boka en ”regnsäker” försäljningsyta i ett av tälten.

Kontakta Bengt Almqvist på: bengt@telefonstationen.com om du har frågor. Ingen anmälan behövs. Gratis inträde! Inga parkeringsavgifter!

Besök www.veteranljuddagen.se för mer information om bland annat tältbokning, klenodutställning, inlämning av auktionsgoods och försäljning av radiorör!

Hörby Mellanvåg på 1179 kHz kommer att sända mellan den 25/8 och 7/9 2018. (*redan igång enl. MKVK:s hemsida*)

Välkomna till en trevlig dag med många nostalgiska ljudupplevelser!

/ via MVE 59-1 /

Den gamla radioapparaten öppnade dörren till världen

En gång öppnade de gamla radioapparaterna dörren till den stora vida världen för tusentals svenska barn och ungdomar, som upptäckt en ny hobby: DX-ing. Man rattade in en utländsk radiostation antingen på kortvåg eller mellanvåg – i enstaka fall även på långvåg – skrev ner programpunkterna och sände in en rapport till den avlyssnade radiostationen att man hört deras sändning. Belöningen blev ett s.k. QSL-kort, ofta i vackra färger. Med posten kunde även anlända vimplar, kartor, tidningar och souvenirer. I rapporten skulle anges ljudstyrka och hörbarhet, störningar m.m. i svårbegripliga förkortningar. För radiostationen var kontakterna med DX-arna viktiga eftersom lyssnarrapporterna visade sändarnas räckvidd utomlands.

Många radiostationer sände på svenska. Särskilt i det kommunistiska Östeuropa där utlandsprogrammen tillmättes ett stort propagandavärde med nyheter som vinklades i regimens smak. De första tonerna i Internationalen blev en välkänd signatur från den sovjetryska huvudstadens radiostation. Den som sände in sin lyssnarrapport till radiostationerna i Moskva, Warszawa och Prag kunde räkna med snabba svar. Den idrottsintresserade fick generös information från Radio Prag med bilder på Tjeckoslovakiens ishockeyhjältar. I Rom hette den svenska radiorösten Gun Cesarini. Från radiosändaren i Ecuadors huvudstad Quito hördes på 1950-talet Aternas röst på skånska. Den tillhörde Sonja Persson från Perssorp som efterträdde landsmaninnan Ellen Campaña.

Pingstvännen trotsade monopolet

Den stelbenta svenska lagstiftningen tillät endast monopolet Sveriges Radio att bedriva radiosändningar. Men pingströrelsen lurade lagstiftarna genom att 1955 starta IBRA Radio med sändningar från Tanger i Nordafrika dit färdiginspelade program flögs från en studio i Stockholm.

Det var inte bara i Östeuropa som politisk propaganda sändes i etern. Ideologisk moteld från väst anlades av den tysklandsbaserade Radio Free Europa och Voice of America vars sändare utplacerades runt jordklotet. Jazzvännerna älskade

Voice of America eftersom mycken programtid upptogs av musik med artister som Louis Armstrong, Doris Day samt Stan Kentons, Ray Anthony och Harry James orkestrar.

Schlagerdiggarnas favorit var Radio Luxemburg, som sände på mellanvåg 208 meter. Programmen spelades in i en engelsk studio och introducerade de senaste hitlåtarna av Bill Haley, Elvis Presley, Chuck Berry och andra idoler. Radio Luxemburg var också tidigt ute med topplistan Top Twenty. Mången 75-åring som i dag hör Harry Belafontes refräng Day O, Day O, erinrar sig med nostalgisk värme de sena kvällssändningarna från Radio Luxemburg.

DX-aren bräschade med att ha hört schlageren för dagen långt före kamraterna. En annan bieffekt var goda kunskaper i geografi. DX-ing sprängde gränser, trollade bort avstånd och väckte nyfikenhet på främmande länder. Många DX-are skaffade sig goda kunskaper i engelska språket, utländsk politik och samhällsfrågor. DX-ing varslade den kommunikation över gränserna som långt senare skulle fullbordas av internet.

DX-ing var ingen dyr hobby utan var oberoende av inkomst och samhällsklass, neutral i förhållandet stad - landsbygd. Det räckte med familjens DUX, Radiola eller Luxor. Kopparröret med små porlinsisolatorer som spänts från träd till skorsten eller spjutformade antenner skvallrade om

var det bodde DX-are. Med förfäran såg föräldrar hur de unga DX-arna klättrade på höga tak eller stegar och monterade upp antenner. På trådradios tid räckte det annars med att antennsladden drogs ur sin kontakt och blev liggande på golvet för att man skulle kunna avlyssna radiostationer med stark sändarkapacitet.

Väggarna hos DX-arna pryddes ofta med stora kartor där varje radiostation markerades med nålar och trådar som spändes ut från den egna bostadsorten. QSL-korten från exempelvis Montreal, Radio Caracas eller från Australien skimrade i vackra färger. Genom DX-ing kunde man också skaffa sig utländska brevvänner.

Gav ut egna tidningar

DX-arna organiserade sig i lokala klubbar och i den riksomfattande DX-alliansen. Tidningarna Teknik för Alla och Teknikens Värld lockade läsare med varsin DX-klubb som var och en hade mellan 30 000 och 40 000 medlemmar. Det hände ofta att svenska DX-klubbar fick sända egna program i utländska radiostationer. Jan Mosander, författare och journalist på Radioekot, berättar i sin memoarbok hur den DX-klubb han var entusiastisk medlem i under sin uppväxt i Helsingfors skötte den finska rundradios sändningar till utlandet. Resultatet blev uselt, kommenterar Mosander självkritiskt. Kanske därför att uppdragsgivarna aldrig gitte lyssna på de unga radiatorerna.

Blivande journalister fick intresset väckt för sitt kommande yrke genom DX-ing eftersom DX-klubbarna gav ut egna tidningar. Oftast var det små anspråkslösa stencilerade blad som inte alls stod i paritet med de unga redaktörernas skrivglädje. Det mest ambitiösa exemplet var DX-Radio som utgavs av Sveriges Radioklubb och som också publicerade en aktuell topplista över populära melodier. DX-radio hade en kvinnlig kåsös med signaturen X-antippa (mycket ovanligt i den grabbiga DX-hobbyn).

I slutet av 1950-talet fanns det som mest närmare 100 000 DX-are i Sverige. Sedan gick antalet ner. Delvis som en följd av televisionens genombrott. En annan orsak var att många DX-are tillhörde det tidiga 1940-talets stora barnkullar, som nu hade nått fram till värnplikt, studier på annan ort och familjebildning.

DX-at i 62 år

En av dem som hängt med sedan DX-ingens guldålder är Hasse Mattisson i småländska Bergdala. Han började DX-a 1956 som 14-årig skolgrabb i födelseorten Olofström. Sedan dess har han knutit kontakter med över 2 000 radiostationer i över 200 länder. Under de här 60 åren har förutsättningarna ändrats. Omvärlden ser annorlunda ut efter Sovjetunionens sammanbrott och kolonialmakternas reträtt vilket resulterat i en rad nya länder. Bara ett fåtal radiostationer svarar numera på lyssnarrapporter och det sänds heller inte ut QSL-kort. För radiostationerna saknar det intresse att veta vad som hörs eller inte hörs i utlandet. Att lyssna på kortvåg tillhör också det förflutna. Den moderne DX-aren koncentrerar sig på mellanvåg. De gamla bordsmottagarna är museiföremål och har ersatts av datoranpassade instrument med inspelningsresurser som gör att många DX-are kan avlyssna sändningarna i efterhand. Men så gör inte veteranen Hasse.

- Nej jag vill uppleva sändningarna live, säger han. Jag spelar visserligen in programmen men bara för att kolla vissa detaljer i efterhand.

Han stiger varje morgon upp i gryningen, sätter på sig hörlurarna och startar sedan sin utflykt i etern. Helst lyssnar han på sydamerikanska stationer, särskilt sommartid. På vintern rattar han in Nordamerika. Allt bokför han i sin loggbok. Det är i den dokumentationen som fascinationen finns kvar för den moderne DX-aren. Trots sin långa tid som DX-are har Hasse ingen favoritstation.

- Nej, jag fastnade inte ens för Radio Luxemburg trots deras schlagerskval, säger han.

Det är svårt att ange hur många svenskar som DX-ar i dag. Några som slutat börjar igen, andra börjar och slutar. Men antalet befinner sig långt ifrån toppnoteringarna för 50 - 60 år sedan. Den nya tekniken har förändrat förutsättningarna. Många DX-are i televisionen eller på radions FM-band. Antalet aktiva DX-klubbar uppgick i mars 2015 till 14. Sveriges DX-förbund verkar sammanhållande för de lokala radioklubbarna och ger ut tidningen DX-Aktuellt.

Billy Bengtsson
Kvällsstunden nr 28, 2018

/ via MVE 59-2. Med tillstånd av Billy Bengtsson,
Kvällsstunden /

Pirate Hunt 2018

För andra året i rad anordnade en finsk lokal radioklubb Sisä-Suomen Radioaktiiviset (Radioactives of Middle Finland) med JMN, Jan-Mikael Nurmela, PPP (Pongaa piraatti pääsiäisenä) – Pirate Hunt. Tävingen gick ut på att logga så många piratstationer som möjligt fr.o.m. Långfredagen till Påskdagen. Det var 13 deltagare från 6 länder och Lars Jeppesen, Växjö delade segern med Jouni Kilpinen, Finland. Undertecknad hamnade på 11:e plats. Förra året var det 17 deltagare från 8 länder och undertecknad var ensam svensk och hamnade på 12:e plats.

Resultat Pirate Hunt 2018-03-30 – 2018-04-01

Pl.	Namn	Ort	Land	Stn.
1	Jouni Kilpinen	Kanta-Häme	Finland	74
	Lars Jeppesen	Växjö	Sverige	
3	Risto Harjula	Raisio	Finland	55
	Kari Kallio	Lahti	Finland	
5	Jari Lehtinen	Lahti	Finland	31
6	Claudio Tagliabue	Vertemate con Minoprio - CO	Italien	30
7	Jan-Mikael Nurmela	Uurainen	Finland	19
8	David SWL	Sarralbe	Frankrike	18
9	Dave Kenny	Reading	UK	17
10	Patrick Robic	Leibnitz	Österrike	15
11	Lennart Weirell	Västerås	Sverige	11
12	Hans-Joachim Pellin	Leibnitz	Österrike	10
13	Janne Heinikangas	Jyväskylä	Finland	?

Land	Delt.
Finland	6
Österrike	2
Sverige	2
Frankrike	1
Italien	1
UK	1

